

INDTRYK OG UDTRYK

KLOSTERLIV

Egentlig burde denne Tænkepause kun indeholde blanke sider for at stimulere og forstyrre læseren så lidt som muligt. Men det ville muligvis bare medføre uro over ikke at møde alle de ord og sætninger, som man typisk forventer i en bog.

Forstyrrelsen kunne give anledning til en kort tænkepause, men den vil nok hurtigt blive fyldt med ukontrollerede tanker og måske irritation og skuffelse. Så giver det trods alt mere ro at lade sig føre gennem et velkendt medie som bogen og ord for ord, side for side, minut for minut samle tankerne en stund omkring et enkelt ord.

Min Tænkepause bliver til, mens jeg opholder mig på det gamle kloster San Cataldo på Italiens vestkyst, hvor jeg er søgt hen for at finde ro. Ro til at skrive, til at fordybe mig og tænke mig om. Nogle vil nok mene, at her er for meget ro, andre for lidt, men for mig er rammerne perfekt afstemte til netop min måde at arbejde på.

Min celle ligger i kælderen ved siden af badeværelserne, hvor rå klippestykker dekorativt bryder ud af de hvidpudsede vægge. Selve klostret ligger højt på en klippe side 500 meter over havet med udsigt over Amalfibugten

og byen Ravello på den anden side af kløften. Så tankerne har ikke svært ved at løfte sig, når jeg kigger ud ad vinduet på bjerge, der urokeligt selvsikre har ligget her i tusinder af år.

Klostrets højloftede hvælvede rum er stemt i afdæmpede grå og grønne nuancer. En undtagelse er dog sengetæppet på min seng, der forstyrrer balancen med hårde kontraster mellem store mørkeblå og kridhvide kvadratiske tern, så det har jeg gemt væk i skabet. I stedet har jeg lagt et grønt mønstret tørklæde af mine egne ud over sengen.

Det er april, så blomsterne i klosterhaven er endnu ikke sprunget ud, bortset fra de mange blåregn, et bed med hvide liljekonvaller og et par enkelte blå iris. Murene er metertykke, så kun meget få lyde trænger igennem til min celle. Forårsvarmen udenfor har også svært ved at trænge igennem, og de første dage var der så koldt efter vinteren, at jeg måtte tænde den elektriske varmeblæser. Men med sin konstante summende lyd vænnede mine ører sig til den, så jeg til sidst ikke registrerede lyden og kunne bevare roen.

Jeg er her sammen med 11 andre gæster, der er kommet for at arbejde på deres egne projekter. Derfor er måltiderne også et vigtigt element i det sociale liv, og de er nøje iscenesat. Når gongen lyder første gang, er der ti minutter til frokost klokken 13 eller middag 19.30. Når den lyder anden gang, skal vi sætte os til bords. På den måde behøver vi ikke selv holde øje med tiden.

Bestyrerinden varierer bordplanen hver aften, så vi kan variere samtalerne, og køkkenpigerne rækker os store fade

fra de to bordender ved spisestuens ovale bord. Vi sender selv fadene rundt og altid højre om mod den modsatte bordende, hvor pigerne igen samler fadene ind. Disse rutiner virker i begyndelsen unødigt konstruerede, men med tiden skaber de rytme, forudsigelighed og dermed ro.

På San Cataldo oplever jeg både en visuel, lydlig og social ro, og det giver optimale betingelser for at kunne arbejde kreativt og fordybet. Jeg er overbevist om, at jeg tænker bedre, dybere og mere fokuseret, når jeg ikke bliver forstyrret af hyppigt skiftende arbejdsopgaver, notifikationer og lydsignaler fra mails, telefonopkald og Outlook-kalenderen og en konstant fornemmelse af aldrig helt at nå de mål, jeg har sat mig for.

Ved at løsrive mig fra de vante arbejdsrutiner på Aarhus Universitet og rejse herved iscenesætter og indstiller jeg mig på roen. Verden har det jo med at tage form efter, hvordan vi retter vores bevidsthed imod den, og 1.750 kilometer væk hjemmefra forestiller jeg mig, at det har sat sig i klostrets mure, at mennesker i 1.000 år har indstillet sig og tunet ind på ro og fordybelse på dette sted.

Inden San Cataldo blev til et refugium i 1924, tjente det som kloster, hvor katolske nonner gennem 900 år fordybede sig i bønner rettet mod Gud. Nonnerne bekendte sig til benediktinerordenen stiftet af munken Benedict af Nursia på et kloster ikke langt herfra mellem Rom og Napoli, og de fleste af nonnerne var ugifte døtre fra de rige familier i området omkring den nærliggende by Scala. Et ordsprog på den tid i Italien lød: *Aut virum, aut murum*,

dvs. enten en mand eller en mur. Hvis ikke pigerne fandt en mand at gifte sig med, måtte de gå i kloster.

Men faktisk giftede kvinderne sig alligevel. Det var bare med Gud. Til optagelsesritualet fik de en ring på fingeren, mens biskoppen sagde: ”Modtag derfor denne troens ring som tegn fra Helligånden om, at du er kaldet til at være Guds hustru”. Med sit ja frasagde pigen sig sit tidligere liv, fik klippet sit hår kort og måtte skifte tøjet ud med en beskeden nonnedragt, der var magen til alle de andres: sort og hvid, så der ikke var for meget til at pirre sanserne. Alle var de ens for Gud.

Nonnernes liv var statisk, gennemreguleret og forandrede sig ikke meget gennem flere århundreder. De var på den måde fritaget fra hele tiden at skulle tage beslutninger om dette og hint, forholde sig til nye situationer og mennesker eller være omstillingsparate. Ligesom os refugiegæster levede de et cyklisk liv i et fællesskab uden synderlig kontakt med omverdenen.

Under reformationen i 1500-tallet spredte nordeuropæiske protestanter rygter om en utugtig livsførelse på katolske klostre i Sydeuropa. Rygterne nåede hurtigt den katolske kirke, for den nye kommunikationsteknologi, bogtrykkerkunsten, opfundet midt i 1400-tallet, gjorde det muligt at kommunikere hurtigere og over større afstande end tidligere.

Den katolske kirke reagerede i 1545 ved at indføre klausur, dvs. isolation, på klostrene – også på San Cataldo, hvilket betød, at nonnerne under ingen omstændigheder måtte forlade klostret eller få besøg. De måtte intet eje, og

de skulle følge ”Benedikts regel”, som bestod af minutiøse direktiver, blandt andet bestemte tidspunkter for tavshed og tale. Overtrædelser medførte straf som for eksempel at ligge udstrakt på det kolde gulv i længere tid.

Målet med den strenge livsførelse var, at nonnerne gennem kontemplation, dvs. fordybelse og bøn, skulle rette al deres opmærksomhed mod Gud. Kontemplation er stadig et nøgleord for San Cataldo, men nu er det musikere, kunstnere og forskere som mig selv, der i en kort periode får mulighed for i fred og ro at rette deres fulde opmærksomhed imod deres arbejde.

BALUBA OG TAKETE

Prøv at se godt på ordet ’RO’, eller lyt til måden, det udtales på. Giv det plads og opmærksomhed. Er det ikke, som om det i sig selv giver en fornemmelse af ro? Ordet hviler næsten i sig selv i en form for symmetri mellem de to rundede, buttede bogstaver og den måde, hvorpå læberne samler sig til et åbent ’o’, ganen løfter sig, tungen sænker sig, og der opstår et stort resonansrum i mundhulen.

Dette ord virker ikke som en tilfældigt opstået kombination af bogstaver, men må også udspringe af selve den oplevelse eller tilstand, som ordet henviser til. **Det er nærmest, som om det danske ords visuelle og lydige udtryk smelter sammen med oplevelsen af ro.**

I Østens filosofi er det helligste mantra *om* eller *aum* ifølge hinduer og buddhister en ur-lyd, der forener livets fysiske aspekt med det spirituelle. Lyden skrives på sanskrit med symbolet ॐ, og både symbolet og lyden indeholder